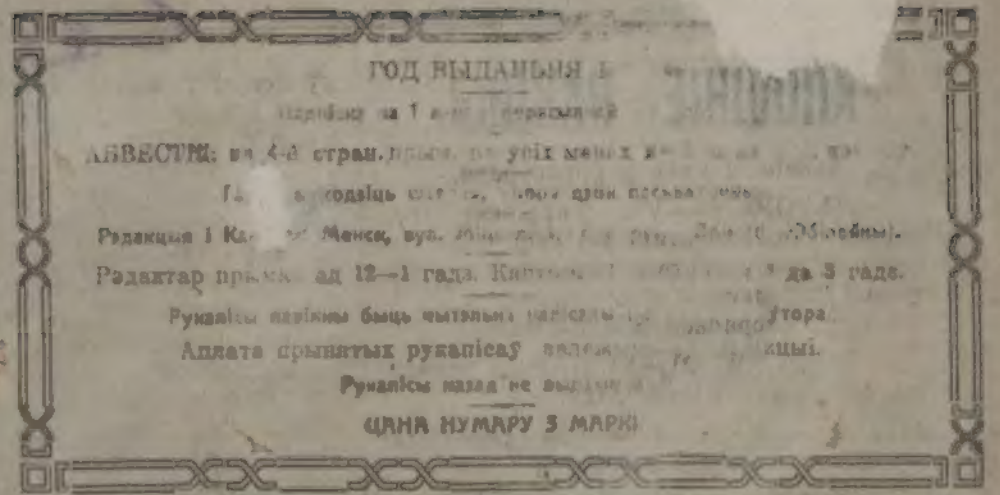

БЕЛАРУСЬ

Штабзенная політычна-эканаміцкая і літаратурная газета

пад агульным кіраваннем Язэпа Лёска.

№ 132 (188).

Менск, Аўторак 22 чэрвеня 1920 г.

№ 132 (188).

Паведамленне Гэнэральнага Штабу Польскіх Войскаў.

Ад 19—VI.

На паўночным фронце на участку ракі Ауга вораг абстрэльваў гуртаным агнём нашы пазіцыі між возерам Дугла і вёскай Чаркі; пасля гэтага ён пашоў у атаку, якая была адбіта нашымі войскамі.

К паўдню ад балот возера Ельві нашы аддзелы контр-атакавалі пасуваўся на ўсход па лівую раку Верасьні; ад Марцінэвічы да яе ўтокі і да Ушні ідуць вальміе бэй.

На фронце к паўдню ад Верасьні да Днястра вальміі стыхаюць на было.

Ад 20—VI.

К поўначы ад Барысава да Дзвіны—дзельніцы разведчыкаў з абодвух бакоў.

На Палескім участку разыграліся вальміе бэй на лівую Ушні.

Далей к паўдню контакты з ворагам няма.

Гэнэральнага Штабу
Кулінінскі.

Гэнэрал-падаручнік.

Конфэрэнцыя Надбал-тыцкіх дзяржаў.

З Надбалтыцкіх краёў надыходзяць самыя разнастайныя і нягледзім весткі аб тым, што там адбываюцца ці будуць адбывацца канферэнцыі Надбалтыцкіх дзяржаў.

З Рыгі прыйшло паведамленне, што там адбываецца нарада прадстаўнікоў латывійскага ўраду з прадстаўніцтвамі трамандэнта і эканамічных арганізацый. На гэтай нарадзе была ўхвалена рэзалюцыя абнавіццельства ўтварэння саюзу адраджаных народаў—Эстонія, Латвія, Літва і Польшча.

З Юрвы паведамляюць, што там адбылося першае пасяджэнне канферэнцыі, на якой вырашаліся пытанні аб устанавленні грамад і ўтварэнні эканамічнага саюзу. Ёсць яшчэ і гэтае паведамленне, што прадстаўніком дзяржаў была зроблена ад імя расійскай (sic) камісіі прапанова прамішляўна-вясення дзейнасць проті Савецкай Расіі.

Нарэшце, апошняе паведамленне гаворыць аб тым, што канферэнцыя Надбалтыцкіх дзяржаў адбудзецца 10-15 ліпеня. Патрабля падгатоўка праца ўжо скончана. Вывідаецца, што на гэтай канферэнцыі будуць прадстаўлены: Фінляндія, Эстонія і Латвія. Аб Польшчы і Літве не вядома, ці будуць яны прадстаўлены на канферэнцыі. Беларусь і Украіна, як паведамляюць, ня будуць мець магчымасці быць на гэтай канферэнцыі, але там будзе Румынія.

Весткі туманныя, ня выразныя. Але нешта кажа ёсць. Гэта ясна. Патраба ў гэтай канферэнцыі ёсць. Яна адбудзецца. Але якіе будуць вынікі гэтай канферэнцыі? Іх было ўжо многа. Былі на гэтых канферэнцыях і прадстаўнікоў ад ураду, але былі яны канферэнцыі прадстаўнікоў усіх сацыялістычных партыяў. Тым часам усе яны нічога не далі. Навядварот, яны толькі паглыбілі і пашырылі тую прапашчу, якія дзяжыць паміж адраджанымі народамі. Асабліва рэльефна гэта выстуіло на сацыялістычнай канферэнцыі.

Паміж Эстоніяй і Латвіяй, Літвой і Латвіяй ідуць тэрытарыяльныя споркі. Яны ня сцініліся, бо ня уладжаны, дагэтуль. Часта пасрэдніцтва дзеля пагаднення гэтых споркаў бралі на сябе прадстаўнікі Антанты, але дарма. Былі моманты, калі здавалася, што споркі гэтыя могуць быць вырашаны толькі абвойнай сілай. Споркі гэтыя ня скончаны і цяпер. Гэта натуральна пераходзіць на толькі эканамічны, ці політычны саюзам, але нават мірным судзім адносінам. Тым часам, гэтыя споркі лёгка можна было б пагладзіць, калі б малады дзяржавы маглі эвалюцыяна дзі заключыць паміж сабою агоду і саюз. Цяпер палосы тэрыторыя, з

нацыянальнай большасцю другіх народаў, або эканамічна-патрабаме для істнавання дзяржаў, былі б вытравілі з іх дзеля ўзаемага здавальнення.

Але калі споры паміж Эстоніяй і Латвіяй, з Латвіяй і Літвой калі небудзь і пашанцуе пагадзіць, то зусім безнадзейнае тое палажэнне, у якім знаходзіцца паміж сабою Польшча і Літва. Паміж імі няма ні міру, ні вайны. Ковенскія ўладары не адзіны раз ужо паказалі, што польска-літоўскія споркі будуць скончаны абройнай вайной, але гэтыя паго-гі больш звыклі, як урэшце. Польшча рыхуецца з фактычнай засядаччыне ў Коўне дзяржаўнае мужы прысвоілі сабе чужую гісторыю, чужыя гістарычныя акарб і старыя літвыя аўрашчынскія грамадзянскія політычныя думкі, што Ковенскія тэрыторыі быць тая гістарычная Літва, якая была некалі, і што яны акупацыя польскіх войскамі Вільні і некаторых частак этнаграфічна-літоўскіх зямель (!) замянае тарыбуаўна прыступіць да дзяржаўнага будаўніцтва.

Польшча ня толькі нічога не зробіла, каб вытлумачыць Эўропе гістарычную праў у і ліквідацыю калідорную політыку літоўскіх тарыбуаў, а наадварот, забраўшы ў барацьбе з расійскімі большасцю частку беларускіх, або гістарычна-літоўскіх зямель, нічога не сказала аб іх будучай долі. І дзеля гэтага ў Эўропе пры дзяржаўна-ўдзялітых суседзях і ворагах Польшчы ўтварылася такая думка, што Польшча імпрэсіялістычная, што яна збірае чужыя зямлі і зямліне адраджальна-літоўскай (чытай: жмудскай) дзяржавы.

Гэта вільная абмылка збогу польскіх політычных дзячоў, за якую прыходзіцца цяпер адказваць і Польшчы, і беларускаму народу. Калі-б дзель у Вільні, гэтай сталіцы гістарычнай Літвы, быў утворан вышэйшы орган дзеля абароны ітараску усіх народаў, населяючых гістарычную Літву; калі б гэты вышэйшы орган быў сапраўдным прадстаўніком волі народаў, а ня чымальным упрэжэннем "ўсходніх зямель" пад камандам з Варшавы, то ці істнаваў-бы цяпер літоўскі урад з яго антыпольскай політыкай? Ці быў бы той гомаз, каторы мы чуем цяпер, калі Польшча патрабавала ад Расіі адназначна ад тых зямель, што ляжаць на захад ад граніц 1772 г.? Мы думем, што гэтага-б ня было. Тады б трабаваньне Польшчы было б нормальным, справядлівым і аразумелым для Эўропы.

Цяпер паведамляюць, што Беларусь і Украіна ня будуць прадстаўлены на канферэнцыі. Чаму? Хіба дзеля таго, што гэтым народам, на долю каторых выпала выдзяржжч увесцц пярэа расійскага імпрэсіялізму, не пашанцавала дагэтуль вызваліць свай зямель, утварыць войска, дзяржаўна апарат, наладзіць урад і нормальнае жыццц? Іншыя прычыны ня ня бачны. Псіхалогія адраджаных і заўбўшых у сябе парадых

нарадаў стала цяпер іншай як тады, калі яны самі перажывалі тое, што перажывае цяпер беларускі ці украінскі народ.

Ці ня маюць права Беларусь і Украіна зрабіць даганы сваім суседзям і таварышам па царскай вайне, што ніхто не падтрымаў іх у той момант, калі яны бароліся з дужэйшым праціўнікам? Во гэтак яно і было. У барацьбе з большасцю адраджаных народаў ня месі контакты і аданства. Ня было вольнай паддзяржкі, аданства фронту, а былі асобныя, незалежныя ад агульнага залажэння выступленні. Эстонія падтрымала, Латвія і Фінляндія прынялі вайну і пачалі мірныя перагаворы, як раз тады, калі пачала вырашальная доля Беларусі і Украіны, калі большасці, рызыкуючы ўсім, усім сваім цяжарам пад камандам гэнэрала Брусілова паваліліся на Польшчу. Польшча засталася адна. Яна адна павінна аднавіцца ад дужага праціўніка, ня маючы ня толькі фізічнай, а і маральнай паддзяржкі.

Дагэтуль ніводная з адраджаных дзяржаў, апрача Польшчы і Фінляндія, ня маюць прызнання de jure.

Новы аграрны закон у Англіі.

Нідаўна ангельскі урад унёс у Парламент праект аграрнага закону. Поўны тэкст гэтага закону яшчэ ня мог быць апублікаваны, але ў ангельскім друку ёсць рэзюме яго, асноўнае па афіцыйных дзілах.

Рэзюме гэтае дае поўнае прадстаўленне аб праектуемым законе і мы лічым абавязаннем карыснам у шмат якіх адносінах.

Англія як ведамі, зьяўляецца краем дробнай аранды. Арандатар грае там ролю нашага селяніна—ўласніка. А зямля, бадай што ўся, належыць буйным памешчыкам, каторыя самі не вядуць гаспадаркі. Адначасна Англія зьяўляецца краем надзвычайна высокай сельска-гаспадарскай культуры, але сяме прадукты земляробства складаліся вельмі малую долю народнага спажывання. Гэта значыць, што Англія патрабуе даўняшага развіцця свае сельскай гаспадаркі. Пры гэтым, Англія становіць клясочым краем пераарушаных асноў сельскай уласнасці, дзе ўсё ж гэты дзяржаўна так далёка заходзіць з сваім кантролем у прыватнае гаспадаркае жыццц, што гэтага, здаецца, ніяк ня можна было чакаць.

Усе гэтыя факты аўтаматычна прадстаўлялі асновы, на каторых павінна быць пабудаван закон, каторы мае упарадкаваць сельскую гаспадарку краі. І гэтыя ж факты раней абрысвалі гістарычную і сацыяльную педнасьць гэтакага закону.

Якія заданьні ставіць сабе гэты закон? Гэтакіе: забяспечыць дзяржаве магчымасць свайго дагляду ў прыватнай гаспадарцы дзеля таго, каб атрымаць у краі максімальную колькасць прадуктаў сельскай гаспадаркі,—прычым, гэтакіх, каторыя дзяржаве вельмі патрэбны. Забяспечыць дзяржаве магчымасць рэгулявання цен на гэтыя прадукты дзеля барацьбы з несправядлівым павялічанымі змаганьнямі сельскіх гаспадароў.

Абараніць сельскага гаспадара з аднаго боку ад сусветнай конкурэнцыі; з другога боку, дзеля таго, што сельскі гаспадар зьяўляецца галоўным чынам арандатарам,—ад ўладара, або ўласніка зямлі. І адначасна забяспечыць

Мы не пакладаем ніякіх падзей на маючую адбывацца канферэнцыю. Яна не прынесе нічога ня толькі беларускаму народу, але і, наогул, нікому. Во треба сказаць, што з смага пачатку, калі пачалося вызваленне падняволеных народаў, была зроблена псіхалогічная абмылка. Ніхто не падумаў аб тым, што сваімі ўласнымі сіламі ніводны з народаў ня справіцца з сваім ворагам; ніхто не падумаў аб тым, што адначасна з унутраным будаўніцтвам треба было прыступіць да ўтварэння саюзу, або федэрацыі усіх адраджаных народаў.

Мы верым, што здаровы розум возьме верх, што патрэба прывядзе к брацкаму саюзу і згоде. Але гэта будзе ня скоро. Народы перажываюць яшчэ многа цяжкіх дзён, покі перажываюць, што толькі ў саюзе, або федэрацыі—залог іх адраджэння, расцвэту і лепшай будучыні.

Г—ры.

краі ня толькі той высокі стан сельскага гаспадарства, каторы там ёсць, але і магчымасць даўняшага развіцця сельскай гаспадаркі. І, нарэшце, абараніць сельска-гаспадарскі пралетарыят.

Адагэтуль мы бачым, што прозет новага аграрнага закону ангельскага ўраду ставіць сабе шырокае навіненне ўпарадкаваць аграрную справу народнай гаспадаркі Англіі, палажыць аснову рэгулявання яе, выходзячы з шырокіх і глыбокіх сацыяльных заданьняў, вырашаючы сабе пытанні, высунутыя жытым жыццём.

Асабліва важна значыць абарону ітараску арандатара проці ўласніка зямлі,—пытаньне, стаўнае асабліва вострым у гэты апошні час. Дзякуючы таму, што з канцом вайны, старыя памешчкі, адвечныя "зямельныя абрды", з каторымі арандатары, кепска ці добра, ужо зжыліся і ад каторых іны а практыкі не чакалі сабе вальміх неспадзяванак і горных умоў у справе аранды,—гэтыя памешчкі пасьля вайны сталі шпарка прадываць свае зямлі, і зямля стала пераходзіць у рукі "новай буржуазіі", або, лепш сказаць, разбагачэншай у часе вайны ўселякай, нідэаўна яшчэ пбмзай, публіцы, каторая зараз жа, разумеюцца, стала спекуляваць зямлёй і каторая па свайй натуре внавоіць арандатара. Апошні, дзякуючы ітэнсывнасьці ангельскай сельскай гаспадаркі, затраціў на сваю фарму вальміе кошти і цяжкую працу і павінен надалей рабіць затраты. Яму треба быць зусім спякойным за сваю будучыню, за свой аэурашні дзень. Гэтага сама ітараску краі. Треба ня толькі захаваць высокі стан свае сельскай гаспадарскай культуры, але і развіць яе далей.

Як жа адказвае праект новага аграрнага закону на гэтыя пытаньні? Аб гэтым пагаворым другім разам.

Г. Марковіч

Чытайце

сваю газету!

і пашырайце яе

сярод знаемых!

АПОШНІЕ НАВІНЫ.

Українскі уряд у Прагнурыві.

ЛІВВОЗ, 19—VI. Українскі уряд пераехаў з Жмерніна ў Прагнурыв. Некаторыя міністэры перавезены ў Камітэц Надольск.

Хворасць Вільгельма.

ПОЛЬДІУ, 21—VI. Вушны імператар Вільгельм цяжка захварэў.

Лейд-Джордж за аднаўленьне гандабых зносінаў з Расіяй.

ТОРСЭА, 21—VI. Лейд-Джордж будзе настаўніць на аднаўленьне гандабых зносінаў з Расіяй. Італьянскі міністр Сфорца будзе яго падтрымліваць.

Ірландзкае пытаньне.

ЛЕНДАН, 20—VI. Асквіталявіў, што ірландзкае пытаньне будзе разрашана толькі ўладжаньнем аўтаномнага ўраду ў Ірляндыі.

Зьмяншэньне цэны ў Польшчы.

ЛЮБЛІН, 19—VI. Цэна на ажно упала на 60%.

КАЛІНІ, 19—VI. Вядзюнае зьмяншэньне цэны на зерны хлеб.

ЛЮДЗЬ, 19—VI. Прыкметацаца значнае зьмяншэньне цэны на харчовыя прадукты першае патрэбы.

Саюз Італіі і Францыі.

Джыблты паслаў Мільерану тэлеграму з выказаньнем запэўненьня, што саюз Італіі і Францыі, даючы дасельнасьці ўраду гэтых краёў, умацуеца яшчэ больш.

Пагроза забастоўкі.

НАЎЭН, 19—VI. З прычыны пагрозы пачаць агульную забастоўку, окупанцыйна ўлада ў Лодзьскай прастрыла ўвядзеньнем асадына палажэньня.

Чычэрын і Мустаф Кемаль.

БЭРЛІН, 19—VI. Газеты паведамляюць з Астангольму, што Чычэрын адтрымаў ліст ад Мустаф Кемаль з прашаньнем завязьць дыпламатычныя і консулярныя зносіны з турэцкімі ваеннамістамі. Чычэрын у сваім адказе згадаўся на гэта. Газеты дадаюць, што Эмэр Паша, ватры выхадзіцца чычэр у Маскве, меў вялікі ўплыў на большавіцкую палітыку блыжэйга Усходу.

Міністэрскі крызыс у Польшчы.

Посьле таго, як Я. Брэйскі прыняў на сябе ўтварэньне кабінэту, ён пачаў перагаворы з прадстаўнікамі фракцыі

левай і цэнтры. Вэу Брэйскі перагаворы з прадстаўнікамі правага крыла і п. п. с.

Брэйскі гутарыў з прадстаўнікамі п. п. с. намалываў ім паян дзельна будучага кабінэту. У пытаньні аб Брэйскі лічыў абавязковым устанавіць гравіц Польшчы на ўсходзе. Між іншым, Брэйскі прапанаваў праект колёнізацыі Усходніх Зямель рэмігрантамі з Амерыкі.

Фракцыя п. п. с., выслушавшы прапанаваньні, пачала іх крытыкаваць і вынесла рэзалюцыю, у якой указвае, што, з прычыны няяснасьці праграмы будучага ўраду ў пытаньні міру, п. п. с. у ўрадзе прымае ўдзяньне на будучы і высьвятляе свае адносіны к ўраду ў будучыне.

Посьле аднаўленьня п. п. с. і правай фракцыі ў ўдзяньні ў кабінэце Брэйскага, адбылося нарада трох фракцыяў: „Пястоўнаў“, „Вывольненья“ і „Народнай рабочай партыі“, на якой была ўстаноўлена праграма будучага ўраду:

- 1) Захаваньне цяперашняе пазыцыі ўраду ў заграначнай палітыцы, а сабодна ў пытаньні аб Усходніх Зямлях і Украіне.
- 2) Скорэе ўтварэньне міру.
- 3) Прыняцьце праекту канстытуцыі з аднапалатнай сыстэмай.
- 4) Прывядзеньне ў жыцьцё Зямельнай рэформы ад 10 ліпеня 1919 г.
- 5) Харчовая палітыка на аснове коштываў, забясьпечваюча патрэбы вайскаў, гарадоў і прамысловых прадпрыемстваў.
- 6) Аднаўленьне прамысловых прадпрыемстваў на ўсіх галінах.
- 7) Соцыяльныя рэформы.
- 8) Разьвіцьцё справы асьветы.
- 9) Роспуск Сойму і зацьверджаньне канстытуцыі.

Брэйскі прапанаваў Дашыскаму быць старшынёю будучай міравой дэлегацыі.

Дэпутат Дубановіч, катораму ўдалося раскідаць іланы левых фракцыяў і не дапусьціць да ўтварэньня цэнтры-левага блэку, ня мог прымірацца з думкаю, што дэп. Брэйскі пачаў сваю дзельнасьць, маючы пэўную праграму, выключначую ў сабе самы горшы тая Дубановіч пункт „захаваць а рацінага погляду ў заграначнай палітыцы“.

Адмысловы дэп. Дубановіч прыняў, узяцьце ў разгледзе праграмы ўраду прыняў да таго што ўтварэньне новага кабінэту пры ўдзяньні фракцыі народнага злучэньня зьявілася нематэрыяльным.

У зьвязку з гэтым сталі гаварыць

зноў аб ўтварэньні цэнтры-левага кабінэту.

Левыя фракцыі паставілі, мабыць, сьпецыяльна перагаворы з партыяй народнага злучэньня і арабіў зноў сьпробы к ўтварэньню цэнтры-левага блэку. Першым крокам у гэтым кірунку было злучэньне пасаджаньне, якое адбылося ўчора, прадстаўнікоў сялян. саюзу. П. П. С., групы Станіскага, Народнай рабочай партыі, а так сама і прадстаўнікоў канстытуцыянай фракцыі.

Увечарні ў кулуарах Сойму пачалі чуткі, што ўтварэньне кабінэту ачале з Брэйскім спаткало нялікі перашкоды. І пытаньне будзе перагледжана.

19 чэрвеня раніцай адбылося агульнае пасаджаньне фракцыі Р. С. Л., Вывольненья, Н. Р. Р., Р. Р. С. і Р. К. Р. з мэтай перагавору аб ўтварэньні цэнтры-левага блэку, як асновы для кабінэту Брэйскага.

Посьле нарады ад імя фракцыі Р. С. Л., Вывольненья, левіцы Р. С. Л., Н. Р. Р. і Р. Р. С. старшыня Сойму Трапчыскаму была перададзена афіцыйная заява аб тым, што фарміраваньне кабінэту павінна быць даручана дэп. Вітасу.

Брэйскі пры гэтым запэўніў, што фракцыя Р. К. Р. дакладуе спагадаючы нейтралітэ.

Дэп. дэ Росэт, запрошаны Трапчыскай, выказаўся аб пазыцыі сваёй мажыцкай фракцыі і паведамаў, што яго група нічога ня мае проці даручэньня гэтай місіі дэп. Вітасу.

У аднапалатнай сацыялістычнай Сойму Трапчыскага сабраліся прадстаўнікі з вышэйназваных фракцыяў.

Старшыня Сойму запрасіў прэзідэнтам фракцыю канстытуцыяналь Фадаровіча і графа Бавароўскага. Фадаровіч адказаў, што яго фракцыя ня будзе перашкаджаць ўтварэньню кабінэту Вітасу.

Посьле гэтага старшыня Сойму заявіў, што даложыць аб прынятым рашэньні п. Начальніку Дзяржавы.

Прадстаўнікі сацыялістаў згадзіліся, пры вядомых умовах, прыняць удзяньне ў кабінэце. Адной з асноўных умоваў сацыялістаў зьявілася—моць уплыну на міністэрства заграначных спраў. З Нартавы тэлеграфуюць ад 20 чэрвеня: Дэпутат Брэйскі паведамаў Начальніку Дзяржавы, што перадыарамі фракцыі Р. Р. С., Р. С. Л., Вывольненья, Р. Л. С., левіцы Н. Р. Р. прызначылі для сябе магчымы ўтварэньне ўраду. На чале яго стане Вітас. Начальнік Дзяржавы ўтварэньне новага кабінэту даручыў Вітасу.

Перагаворы з бальшавікамі.

Нота саюзнай Крэсіну.

Тэлеграма з Лёндану паведамляе, што саюзнай перададлі Крэсіну ноту, у якой выказваюць жаданьне атрымаць гарантыі аб забясьпечаньні купцоў, якіх адцяў у Расію, і уплату за купленне расійскімі гавары. Саюзнай вымагаюць дадальнае дэкларацыі ў пытаньні аб умовах будучых гандабых операцияў.

Крэсіну ў вышэйшай радзе.

Радні з Парыжу паведамляе, што Крэсіну быў прыняты першы раз вышэйшай гаспадарчай радой саюзнай. Спачатковыя было вельмі нядоўгае. Разгледзіліся толькі формальныя пытаньні. Амерыка была запрошана прыняць удзяньне ў перагаворах.

У Лёндане паведамаў Лейд-Джордж, аднаўляючы на зробленае абраньне Керзонам запэўненьне, сказаў, што амерыканскі урад быў заўважан прыняць удзяньне ў вядзеньні перагавораў з Крэсіным, але да гэтага часу ад яго няма адказу.

Начальнік Дзяржавы аб міры з Расіяй.

У „Daily Express“ зьмяшчаюць гутарку дэпютага газэты з маршалам Пілсудскім.

Начальнік Дзяржавы сказаў, што Польшча гатовая ўтварыць мір, але ня мае ніякіх гарантыяў, што Расія не напружыць сьміх абавязку.

Расія палітычна ня існуе, а з гэтым прычыны ня можа даць ніякіх гарантыяў.

На просьбу выказаць погляд аб перагаворах з Крэсіным, Начальнік Дзяржавы адказаў: „Хто вядзе перагаворы з Расіяй, той ня вядзе Расію“.

Ліга народаў і польска-расійская вайна.

Ліга барацьбы з вайною янаправадзілі ад Лейд-Джорджа, каб Ліга народаў мела ў патрэбнай меры вайсковыя і марскія сілы, каторыя длілі б магчымасьць Ліге Народу прыводзіць свае паставы ў тым выпадках, калі хто з урадаў заложаных краёў зацраціцца на паставы. Лейд-Джордж

Мініятурны.

Гімназія.

Цішыня неўночная.

Багата думкаў каліш жывой душы чалавека. Ты апаўняеш аб тых сьмех часоў прадгаварэньня, калі яшчэ безшчэсьце хвосні блукалі вольна ў полі.

Ты—адсьвет, цень-успамін дзікай мінуўшчыны. Душа ўгладзіла ў цябе, як у эстэро. Ёя ўспамінаецца крывіца вядзюнасьці, сьмех яна вышывае на вера.

Душа тугае.

Ці толькі адным шуканьнем корміцца яна? Ніхто адказаў не дае. Толькі тэмы голас гавора: Адзін пераступіў на бок добра і ала на зямлі, бо адну і тую самую рэч некаторыя зьвуць „добрам“, а некаторыя—„злом“.

А ты ідзі на пошху Волі Вялікай. Пажарышчо творчасьці будзе табе сьвятліцём, нібы сьмесьветнае сонца. Рукамі муры стружэных людзкіх пераконаньняў. На папалішках будуй новае жыцьцё.

Ты магутны, творчасьці духі ў межах тваіх—вяхор і полымі. Над сьмудамі тваімі—скары будучыны. Ты будзеш большым, чым ты бесьці пярэ. Пярэд тваімі вялікім сьветам сонца дзеньны выглядзе. Табе толькі аддзяцца, што прыгожыя навесі да скалы, але ты вольны, як сам Бог Гасподзь.

Цябе вяржэць веліч усясьветнасьці:

Нібы каліччэ арам, луняюць пляжы ў дзвях базмежнага, ваздушнага мора.

Якой дарогай кіруецца яны? Хто іх кіліца і куды яны так сьпяшальны?

А яны табе адліца зьлітлівы пчолкі на блакітных нябесных абшарах. Цябе вабіць характэр адвечнасьці.

Пярэд гэтым характэрна характэрна зямлі бесьці ад бітак сонца ў лужыне вадзі.

Ты глядзіш на ўсясьветнасьць аблізку і эдаўку, і ад гордасьці, што ты частка яе, ты сумнавацца пачынаеш.

Хто будымаў малітвы?

Каму яны патрэбны?

Ці не паніжаюць яны Тваріцеля?

Страшны ты ў буры сумненьня, ў някельні бунту, у чорных вопратках смутку.

Ты—ты грис пустэльні, сокала гор. Ты ляціш. Над табой—процым глыбокі. Гэта зьвешча жыцьцё.

Жыцьцё—у творчасьці.

А вехта моцы бесьці ў гмахі тваіх думак. Заходзіць няпрошаны ў твае сьвятліцё і гаворыць слоўны жудасны, як прырок гібелі, як бязлітасны бацька стрыху.

— Ты нічога ня творыш. Ты перамаляваеш чужы абраз. Ты чытаеш гораграфію, пісаньне чужою рукай. Ты старыя песьні перапавяеш. Новых пунішні няма ў цябе.

Гэтыя словы аддымаюць твой сунакой. Яны кай давамі закауваюць тваё сэрца, якое крывіць абліваецца.

Ты думаеш, што заблудзіўся, і пачынаеш яанова шуканьне...

Ты шукаеш выйсьце ад волі чужой.

А можа само шуканьне бесьці чужая воля? Можа гэта загад маці жыцьці? Можа бесьці зачараваны круг адвечнасьці?

Адвечнасьць—шмат-галавая гіпра. Халодным агнём птуліе яна ўсё... І ты толькі пераліваеш старае віно ў новыя бочкі.

Вось і вялікая праўда глядзіць на цябе сваім грозным вокам. Ты не павяў. Ты шчасьліў, што пакіставаў з дрэва пананьня. Ты вясчасьліў, што цела сваё затуляеш лісьцямі фігавымі.

Ня хочаш жыць, але жыві, бо няма сьмерці.

І дух творчасьці ляціць агністым мэтэорам па абшарнах. Ёя праводзіць зьлітую дарогу да млечнага шляху. Ёя—частка бязсьмерцья. Ёя забываецца аб драбніцах будзёнага жыцьця і прыслухоўваецца да песьняў сонца ў дзень і да малітваў зорак уночы.

Замчышчэ.

Зажадалася людзям жыць вальгатай—і давай будзёнае высокае замчышчэ. Чым глыбей капалі зямлю вазакод, тым вышэй расло замчышчэ.

Зно горла падымалася ўвора, у-б вышэй і вышэй, нібы хацела вытэць сонца на сьце, як карону. І людзі зьвернулі пачалі кіраць у ніз каменныя. Прыжупаны былі людзі ўзводзілі ў тых глыбокіх ямінах, што самі выкапалі: яны самі адхілілі ад сонца да пярэ.

Так ішло пачаленне за пачаленнем. Людзі думалі, што гэтак трэба жыць. А калі малодзе хацелі часам лезьці наверх, дэк старыя пужалі іх—ня лезьці на пэўную сьмерць.

А людзі перасталі баяцца сьмерці і пачалі карабкіцца з процымі. Спыліліся на іх з вялікі зямнішча каменныя, каторыя зьбівалі сьцікі людзей.

На касцёлі братоў сваіх людзі падымаліся з процымі і ўгледзлі кавалчкі: вобі і тады толькі да вядзюна абшару: лэ у іх пэўна...

Пры гэтым замчышчэ рабілася ўсё пярэ, бо зрывалі з яе каменныя, каб забавіць людзей.

Ішло змаганьне аз сонца, аз шчасьце. Шмат лілася крыві.

Ці пачаць людзі сонца? Ці дойдзе яны да вышні шчасьця?

За праўду.

За тое, што чалавек гаварыў праўду, людзі адразаў яму язык. Чалавек анямеў. Але ён добра ўсё бачыў і чуў, што рабілі людзі навакол і пасыла гэтага, і не даваў ім супакоў сваімі крыкамі бяз слоў аб тых напрудах, што малы чынілі.

Людзі в-калалі яму вочы. Чалавек асьлеп. Але вухамі сваімі ён добра чуў, дэ што дзедзёна і, узяўшы ліру ў рукі, ён ім заіграў песьню аб праўдзе, такую аўжыную і гнеўную песьню, што аж людзей страхоньне прыбрало.

Людзі адразалі чалавеку рукі, каб ён ня мог будзіць іх сумненьня сваімі песьнямі. Але чалавек і пасыла гэтага не супакоўся: Дэ толькі адразаўся якое злучэньне, ён там сьмех німчым сьведкам, патамным, пачалечаным кражам, і відам сваім інаваў ім аб праўдзе.

Людзі забілі чалавека. На яго акрыўлены труп накінулі крушню каменную. Але можны раз, як толькі пратолалі каля гэтай крушні, яны ўспаміналі аб гэтым чалавеку і аб праўдзе...

Людзі раскінулі каменныя на дзікіх палках, а труп спалілі на агні, каб і знаку ад яго не асталася. Але яны не маглі ўціхамірыць гэі буры, што чалавек выкапваў у іх душах... Немакоў у іх сэрцах роо.

Квартальная кооперация. На пасаджэўнай ініцыятыўнай групы арганізаванай квартальной кооперациі было паста-
воўлена звязваць асноўны з усімі про-
фесіянальнымі саюзамі. З гэтай мэтай
выбрача секцыя пры квартальным саюзе,
дзяля павінна апрацаваць статут дзяля
завязання звязнаў з пачынаўшымі ар-
ганізацыямі.

На зьезд паўнамоцных польскага
саюзу спажывчых таварыстваў у Варша-
ве прадстаўніком ад Цэнтрабелсаюзу
рэаджае член праўлення п. Бедна-
ровіч, каторы там адначасна закупіць
для сельскіх кооператываў вялікую
партыю колбніцкіх тавараў.

Аддзел сельскай гаспадаркі пры
павятовым старастах пачалі тэрмінова
апрацоўваць матэрыялы аб прыватнай
земляўласнасці ўсіх катэгорыяў, а
так сама дзяржаўных зямель. Гэта па-
вінна быць зроблена да 25-га чэрвеня.

Гэтым цэпавымі супраўнімі ма-
юць кіравацца пры будучым аграрным
законам.

У Пушкінскай бібліятэцы на апош-
нім сходзе членаў 17-га чэрвеня было
пастаноўлена звязвацца праз друка-
грамадзяніна з просьбай, каб падпіш-
чыкі пачыналі кнігі і каб іх доўга не
трымалі. Пастаноўлена так сама выпі-
саць новыя кнігі.

У скарбавой палатцы некаторым слу-
жачым, дзяля палепшання іх матэ-
рыяльнага становішча, выплачывацца
пінпер пачынаў аказваць аж на верасень
месяца.

У саюзе злучаных кооператываў на
ўсіх 13 крамах маюць быць зменшаны
штаты служачых.

У "Земкоопэратывах" 27-га чэрвеня
адбудзецца агульны сход пайшчыкаў,
дзяля разгляду розных чарговых пы-
таньняў.

На ачленны дом для польскага
жэўнера ў Бабруйску сабралі з фанта-
вай лётарыі 4991 марку.

Рэзультат пачынаў дазваляць на ўсёй тэ-
рыторыі Менскага Округу.

Шасцідзёныя курсы польскай мо-
вы для настаўнікаў Менскага павяту
адчыняцца 1-го ліпеня.

На рынку ўчора стады вось якія
цены: хлеб—6 1/2 м. фунт, сало—65 м.
ф., наўбаса—35 м. ф., сыр—15 м. ф.,
яйкі—25 м. дзесятка, сынтэла—30 м.
кварта, малако—6 м. кв, дровы—300 м.
возы, масло—60 м. ф., мяса—30 м.,
ніжні—60 м. шмук.

На біржы ўчора давалі:
за 500 руб. пар. — 1370 польск. мар.
1000 руб. дым. — 612
100 мар. н.м. — 420
1 фр. — 11
1 фунт. ст. — 670
1 доллар — 155

Апошнім днём прымячаецца за-
патрабаванне на польскія маркі (па-
дсотні).

Допісы

3 Слухачыны.

Слухачамі курсаў беларусказнаў-
ства ў Слуцку азначыліся Беларускі Ву-
чальскі кооператыв, які агураваў
калі сабе ўсё вучыцельства павяту.
Апроч спажывчых, кооператыв будзе
мелць шырокую беларускую кнігарню з
усялякімі пісьмемі і прыладамі, а так
сама вучыцельскі дом з бібліятэкай-
чытальняй і страўняй. Дзяля прыну-
чання школьнай моладзі да коопера-
тываў працы выказана агульнае па-
жаданне асваіцца пры школах дзяця-
чыя кооператывы пад наглядам коопе-
ратыва вучыцельскага. У гэтым кірун-
ку ўрад кооператыва пачынае рабіць
патрэбныя крокі. Урад мае на маце
развіццё шырокай сеткі дзіцячых тэ-
атраў, садоў, пляшчэдак і інш. Адна-
м з важных заданняў кооператыва—эра-
біць вучыцельскія кооператывыя кур-
сы. Урад кооператыва складаецца з
беларускіх вучыцельцаў—спажывчых ко-
оператывных дзячоў. Шкада толькі,
што зараз шырока рываць дзя-
цячыя кооператывы нельга, за ве-
даванням каштату. Трэба, каб вышэй-
шыя Беларускія Установы падтрымалі
гэтыя добрыя пачаткі эканамічнага і
культурнага руху паміж беларускім
вучыцельствам і на мажлівасці акрэ-
дытавалі часова кооператыву грамада.

На апошнім пасаджэўным сядзе
Беларускага Навіцальнага Камітэту
Слухачыны Камітэт быў паласаван
аддзелам — Адміністрацыйна-Арганіза-

КІНЕМАТОГРАФ „МОДЕРН“

Францішканская ул.

КІНЕМАТОГРАФ „ИЛЛЮЗИОН“

Міцкевіча ул.

пачынае з Юрыстконсульскім Бюро,
Школьнай, Эканамічнай і Аддзел дапа-
могі бедным жыхарам і дзецям. Кож-
ным аддзелам кіруе адзін з сяброў
прэзідыуму па спецыяльнасці. Утвора-
на асобныя тэатральная камісія, якая
цяпер вядзе рэгістрацыю лепшых тэат-
ральных сіл Слуцка. Дзяля наладжван-
ня тэатральнай справы, магчыма, што
у хуткім часе выедзе ў Слуцк п. Га-
лубок.

А. Б.

Літаратура і жыццё.

„Рунь“. Вышла з друку № 7—8. Змест
нумару такі:
Тэст: 1) Проф. Е. Карскі — Ян Чачот. 2)
А. Гарун — Кіч. 3) Я. Сялец — Вечар ясеня-
ні. 4) Дзяржач — Абрама і жыццё Палесся.
5) Крапшоў — Макар. Не для мяне. 6) Янка Ку-
пала — Прывані. 7) Янка Купала — Князь. 8)
Проф. Е. Карскі — Купала на Беларусі. 9)
Янка — Купальская. 10) У. Ігнатюк — Ка-
роткі гістарычны нарыс Горадзеншчыны. 11)
Ф. Аляхновіч — Тэатр на вёсцы.

Малюны: 1) Ян Чачот. 2) Купала на мо-
гілках у Ашмяншчыне. 3) Слуцкі культурна-
прадвесны гурток „Панарав-Кветка“. 4) На
р. Прыпеч. 5) Слуцкія тэмы.
Тэст на вольнае: 1) Бібліяграфія. 2) Те-
атр і музыка.

Цана нумару 10 ларан.

Рэдактар—Я. ЛЕВІК.

Выдавец—К. ТАРАШЧАНКА.

—) Выдавецкі аддзел —

БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛЬНАЯ РАДА
заволадзеа на Койданаўскай ул. № 11, кв. 4.
Чынасьць ад 9—8 гадз.

423

Агульная малочная

Дамініканская 3.

мае сыстэма арганізаванае прадажанае
праз філію-Ульянаўска маляко і інш. ма-
лочныя прадукты.

417

Язэп Зальцман

Збораны (Пра-
абраз.) № 15.

КАНОРА АБМЕНУ ВАЛЮТ

купля і прадажа працэнтных папераў.

413

Покупаю по высокой цене

старинные вещи

картны, гравюры, мініятуры, gobele-
ны, ковры, фарфор, платиновые монеты,
стекло, бронза, метал, мебель и др.

Ш. М. Рапопорт,

Ул. Міцкевіча (Захар'евская) № 45.
409.

Мяняльная кантора

Н. Гальперына, Н. Ідэльчыка і Н.

Койданаўская 22.

Купля і прадажа розных валют.

№ 404

Незалежная Думка

політычна-грамадзянская і літаратурная часопіс.

Выходзіць у Вільні што тыдзень.

Рэдактар—Г. Багдановіч.

Выдавец—У. Зямляроўскі.

Рэдакцыя і адміністрацыя: Вострабрам-
ская 9—5.

Асобны нумар 2 мар., на 1 год 100 мк.,
на 6 месяцаў 50 мк., на 3 мес. 25 мк.,
на 1 мес. 8 мар.

СЕГАДНЯ ПЕРВАЯ СЕРЫЯ

„Клуб Желтого Треугольника.“

Грандыознейшая драма в 4-х актах 24-х частях 4000 метров.

Борьба женщин

или Триумф Счастья

драма в 5 частях.

Сверх программы АВТОМОБИЛЬНЫЕ ГОНКИ В ПАРИЖЕ.

ПЕРВАЯ РУССКАЯ ХЛЕБОПЕКАРНЯ

С. О. Мигуцкаго и К^о бывш. Штакеля.

Минск, Ново-Московский пер. 3, Залханда прот. № 4.

ПРИНИМАЕТ ЗАКАЗЫ, ПОДРЯДЫ от войсковых частей, учреждений и кооперативов
на выпечку ХЛЕБА и БУЛОК. Там же розничная продажа хлеба

ЦЕНЫ и КАЧЕСТВО ХЛЕБА ВНЕ КОНКУРЕНЦИИ.

302

ГДЕ ВЕСЕЛА І ВАЛЬГОТНА ПАСЯДЗЕЦЬ?

ПЭУНЯ Ж У РЭСТАРАНЕ ПАВІЛЬЯЕНЕ

НА ГАРАДЗКІМ СКВЕРЫ.

У цяні дрэў, пад шытамі пахучага бэзу можна

Смачна пасьнедаць,

Сытна паабедаць,

добра павячэраць.

Зым чаруючага аркестру песьняць слух.

ПАХУЧАЯ ГЭРБАТА, СМАЧНАЯ КАВА, НАТУРАЛЬНАЯ ЧАКАЛЯДА І КАКАО.

Разнаітныя закускі. Найлепшыя трункі. Найлепшыя правізіны.

ТАМІА, ПРЫТУЛЬНА, ВЕСЕЛА.

407

МИНСКАЯ ФЕЛЬДШЕРСКО-АКУШЕРСКАЯ ШКОЛА

ул. Мицкевича (Захар'евская) 31 кв. 4.

Открыт прием на годичный курс акушерского отделения 2-го разряда.

— ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ЦЕНЗ НЕ ОБЯЗАТЕЛЕН. —

Плата для акушерского отделения понижена.

Прошения и справки от 11 до 1 ч. дня.

282.

Примаюцца хутры на летняе перахаваньне. XXXXX

КУПЛЯЕМ ХУТРЫ,
УСЯЛЯКІВ

ПЛАЦІМ НАЙЛЕПШЫЕ ЦЭНЫ.

СКЛАД
ХУТРАУ

Г. Офэнгэндэн і Х. Яноўскі,

Францішканская (Губэрнатарская) № 1, дом готэль Эўропа. 216

Примаюцца хутры на летняе перахаваньне. XXXXX

Саюз Злучаных Коопэратываў.

Праўленьне (Катэдральны пляц, д. № 2, б. Іодаса) пачае да ведаму
павышчыць і грамадзян, што на ўсе 13 крам кооператыву з 16 г. м. шта-
дні дастаўляецца хлеб для прадажы.

Хлеб пачынае са ўласнай пяхарні. (Тарасавіцкая д. М'ргозіна) і прыгатаўлена
з чыстай жытнай мукі (без ніякіх дамашаў) у гігіенічна абстаўленым памяш-
каньні.

428

У коопэратыве „ЗЛУЧНАСЬЦЬ“

ПРАДАЮЦА ВОСЬ ЯКІЕ КНІГІ:

1. Беларускі слоўнік—Насовіча.
2. Эгнаграфічныя зборнікі—Шына.
3. Беларускі-Сакуны—Сербаса.

425

РУНЬ

Ад 1 мая г. г. у Менску выходзіць новая часопіс.

Рунь Беларускае Літаратуры і мастацтва.

Рунь у ліку сваіх супрацоўнікаў мае самыя вышэйшэйшыя літаратурныя і
мастацкія сілы.

Рунь захоплівае сваім зьместам беларускае пісьменства, поэзію, гісторыю, на-
маткі мінуўшчыны, крытыку і г. д.

Рунь служыць вялікім ідэалам красы і свабоды.

Рунь выходзіць ня меней 4-х разоў у месяц.

Рунь каштуе з перасылкай толькі 5 марк за адзін нумар, (два разы нумар
10 м.), на 1 м.п. — 20 мар., на 3 мес. — 60 мар.

Рунь выходзіць пад рэдакцыяй Янкі Луцкевіча, выдавец проф. Вацлаў Іваноўскі.

Адрэс: Рэдакцыя—Менск. Напярэда 10, кв. 5, (адчы. ад 10 да 11 г. эр.).

Адміністрацыя: ул. Міцкевіча, Беларускі Дом (адчы. ад 9 да 3 г. дня).

298